

ORNIS FENNICA

1929

SUOMEN LINTUTIETEELLISEN SEURAN JULKAISEMA
UTGIVEN AV ORNITOLOGISKA FÖRENINGEN I FINLAND

N:o 1

Toimittajat: tri *Ivar Hortling*, Helsinki —
Kulosaari, maist. *Einari Merikallio*, Kerava.

Toimituksen osoite: tri *Ivar Hortling*, Helsinki —
Kulosaari.

Vuosikerran tilaushinta: Smk. 50:—, ulko-
maille Smk. 50:—

Redaktörer: dr *Ivar Hortling*, Helsingfors —
Brändö, mag. *Einari Merikallio*, Kerava.

Redaktionens adress: dr *Ivar Hortling*, Helsingfors —
Brändö.

Prenumerationsavgift per årgång: Fmk 50:—
till utlandet Fmk 50:—

Bezugspreis für Abonnenten im Ausland Fmk 50:—

Finska o. engelska fåglar

Av P. J. CAMPBELL, Oxford (aug. 1928).

En jämförelse mellan engelska och finska fåglar kan möjligen vara av intresse för sådana finländska naturvetenskapsmän, som aldrig varit i England. Jag tillbragte tre månader i Finland, från slutet av mars till slutet av juni. Under största delen av denna tid bodde jag i Helsingfors, men i medlet av maj tillbragte jag två dagar i Ytterö, där dr Hortling gästfritt delade med mig sin lilla hydda.¹⁾ Detta var, för mig, ett stort äventyr. Jag hade aldrig förut sett så många fåglar på samma plats. Det finnes, enligt vad jag tror, observationshyddor i lika gynnade delar i England, men jag har aldrig besökt dem, och i detta land är det svårt att komma så långt ifrån mänsklig inblandning. Under min sista månad reste jag runt landet. Först begav jag mig till Äyräpäänjärvi, sedan till några av de stora sjöarna i södra och mellersta Finland, och slutligen upp till Boris Gleb i Lappland.

Förrän jag avreste från England, i medlet av mars, hade jag sett de tidigaste av våra sommargäster från södern: *stenskvättan* och *gransångaren*. En vecka senare var jag i Finland. Också där, sade man mig, var våren redan på väg, i älvarna sipprade vattnet fram mellan höga snövallar. Men för mig var det mera vintrigt, mera ödsligt än någonting jag någonsin sett förut. Dag efter dag gick jag ut i skogarna och lyssnade till tystnaden. Vi hade ingenting liknande i England. Vinden rasslar alltid i löven, en fågel kvittrar alltid någonstans i närheten, nästan alltid höres buller från en ej

¹⁾ Själv var jag under hela sommaren föremål för den mest älskvärda gästfrihet från herrar W. och ERIC ROSENLEWS sida! — I. Hg.

alltför långt avlägsen bondgård. Men i dessa Finlands skogar avbröts den djupa tystnaden endast då och då av *talgmesens* entoniga, ekande läte. „När komma väl fåglarna“ undrade jag, och han föreföll att svara: „Ej i dag, ej i dag, ej i dag“.

Dessa vintermånader måtte vara nedslående för fågelvänner i Finland. Hos oss sakna vi våra svalor och de flesta av skogarnas små sångfåglar, men *finkarna* och många andra fåglar stanna alltid hos oss. Det är i synnerhet om vintrarna, som *mesarna* samlas i våra trädgårdar för att äta det fett, som vi ställt ut för dem. Det finnes också andra fåglar som *björktrasten* och *rödvingetrasten*, som komma till oss endast till vintern. *Björktrasten* är en av våra vanligaste fåglar om vintern, och dess missljudande snattrande ett av de mest välbekanta ljud. En hård vinter förorsakar isynnerhet *rödvingetrastarna* lidande. Hungern gör dem så tama, att man stundom kan röra vid dem med handen. Ingendera av dessa fåglar ha någonsin häckat i England.

Hösten för med sig till våra kuster en stor tillökning av *sjöfåglar*, i synnerhet *andfåglar* och *vadare*. Midsommartiden har ett engelskt strandparti ett övergivet utseende. Det är ingen brist på människor, men fåglarna äro fåtaliga. *Gråtrutar* och *storskarvar* häcka på de klippiga partierna av kusten, i några trakter är *strandskatan* synnerligen allmän, och det finnes vanligen några icke häckande fåglar, som dröja kvar över sommaren och se ganska bortkomna ut. Men i augusti komma de återvändande fåglarnas förtrupper. I september äro vadarflockarna oräkneliga. Då finnes det ej för en fågelvän en mera intressant plats än de gyttjiga flockarna i en tidvattensfjord, intet mera tjusande än att iakttaga huru de långbenta varelserna springa över sanden bakom vägen eller plötsligt lyfta vingen, vändande och svängande som om en enda hävstång behärskade hela flocken.

För en som likt mig har mera nöje av att se fåglar och iakttaga dem, än av deras bon eller ägg, är vintern en mera intressant tid än sommaren; och i skogarna höres alltid fågelsång, ehuru naturligtvis mindre än om våren.

Till slut började de finska flyttfåglarna komma. Det föreföll mig, som om de icke komme i stora skaror, men efter den första veckan lade jag till min lista en eller två fåglar varje dag. Och då var det en överraskning för mig att finna, att de inflyttande fåglarna till stor del tillhörde samma arter som jag var van

att se i England. Först kommo sådana fåglar som *lärkan* och *staren*, vilka bo i England året om, och sedan, några veckor senare, arter, som komma till England till sommaren men tillbringa vintern längre söderut. Åter voro *stenskvättan* och *gransångaren* de första av dem som jag såg.

Under min vistelse i Finland såg jag 132 olika fågelarter, inklusive 38, som jag aldrig sett i England. Av dessa 38 äro 6 så sällsynta här, att de äro praktiskt taget okända (de mest intressanta av dem voro *skräntärnan*, *tranan* och *spillkråkan*), 10 häcka regelbundet i några delar av denna ö och torde vara kända av de flesta iakttagare; de övriga 22 voro fåglar som *kärrhöken* och *fiskgjusen*, som fordom häckade här, men sen dess blivit nästan helt och hållet utrotade antingen av utvecklingen eller av samlares själviskhet, eller fåglar som *ortolansparven* och *småsnäppan*, som äro ganska sällsynta gäster i England under flyttningstiden.

Jag var i synnerhet glad åt att se *sommargyllingen* helt allmänt i sydöstra delen av landet. *Isfågeln* är den enda av våra fåglar, som kan tävla med honom i lysande färgprakt. Det var en missräkning för mig att icke se denna lilla fågel. Man kan ofta uppfånga en flyktig glimt av hans blågröna rygg, då han flyger lågt över vattnet längs en lugn sträcka av en av Englands sydliga floder eller se honom slå sig ned på en utskjutande gren med bröstet rödskimrande i vinterns solsken. En gång, då jag stod mycket stilla, slog en isfågel ned på ett staket några steg från mig. Han hade en liten silverglänsande fisk i näbben.

Sommargyllingen gör ansträngningar att komma tillbaka till England, men den har en alltför glänsande fjäderskrud. Samlarna se den.

P. J. CAMPBELL — IVAR HÖRTLING
Ytterö 12. V 28.

Foto W. W. Atchley.

Rördrommen är en annan fågel, som försöker åter vinna fotfäste här och måhända med större framgång i East Anglias moras. Hans bullrande rop ljuder mycket verkningsfullt över dimmiga sjöstranden i daggroningen.

Ingen fågel var mera intressant för mig än *brushanen*. Jag har sett brushanar i England upprepade gånger, men endast i den odefinierbara dräkt, som karakteriserar många vadare under häckningstiden; men fåglarna vid Äyräpäänjärvi voro i vårdräkt och jag såg för första gången dessa förvånansvärda halskragar, vilka se så konstlade och groteska ut på planscher, men i verkligheten äro så vackra och omväxlande.

Vid Äyräpäänjärvi funno vi även en liten koloni *dvärgmåsar* och tre *sångsvanar*, ehuru tidpunkten (den 24:de maj) var sen för dem; vår förare antog, att de voro sjuka. *Doppingar* voro vanliga, men jag såg aldrig smådoppingen i Finland, hon är den absolut vanligaste av sitt släkte i England.

Jag var endast några dagar i Lappland och såg ej ett stort och omväxlande antal fåglar där, men flere av arterna voro av stort intresse för mig. Blåhakesångaren är endast en tillfällig gäst i vårt land, men de förekommo allmänt i de låga björkskogarna vid Boris Gleb. I bergstrakterna fann jag alldeles tätt intill varandra bon av den *smalnäbbade simsnäppan* och *svartsnäppan*, vilka båda äro sällsynta hos oss. Jag var glad åt att se *hussvalan* av motsatt orsak: emedan de äro vanliga i England, emedan samma slags fåglar bygga bo under takskägget i mitt hem i Oxford nästan 2000 miles därifrån. Jag undrar vilka anstalter de vidtogo för att ruva under de ljusa nätterna. Säkert är att svalor hela natten flögo kvittrande runt vårt hus i Boris Gleb.

Medan jag var i södra Finland, intresserade det mig att se stora flockar *gäss* och *tranor* flyga förbi. Jag hoppades få återse dem i norra Finland, men förgäves. Jag förmodar, att de huvudsakligen häcka i de allra vildaste delarna av landet, längst borta från människoboningar. I Helsingfors hörde jag flere gånger *storspovar* passera över staden nattetid. Storspoven är vanlig i England, kanske ännu vanligare än i Finland, men jag åtminstone blir aldrig trött på dess läte. Det förefaller att säga så mycket.

Antalet *andfåglar* måtte vara enormt i Finland. Samma arter påträffas hos oss, men huvudsakligen som vintergäster, och deras antal är ej stort. England har få sjöar och många skyttar. Å andra

sidan finns det mera sand i England, och frånvaron av ebb och flod i Östersjön är ogynnsam för *vadare*, som äro mycket allmänare hos oss.

Jag har nämnt ett antal fåglar som äro vanligare i Finland än här. Naturligtvis finnas också arter, som äro vanligare här. Jag såg icke en dubbeltrast eller rörhöna i Finland, ehuru båda förekomma hos oss i överflöd. Jag såg icke en uggla och hörde t.o.m. sällan någon, vilket förvånade mig i ett land, som är så rikligt försett med skogar som Finland. *Pratincola rubicola* (en nära släkting till buskskvättan) är uppenbarligen okänd, men det är mindre överraskande, ty det är på Englands sandkullar och gultörneklädda allmänningar som han är så allmän. I några delar av den engelska kusten är *havssulan* allmän, vi ha ingen vackrare sjöfågel. Hans vita vingar glimma som ingen annan fågels, och att se honom störta sig i vattnet från en stor höjd är en syn som man icke glömmet.

Slutligen finnas här några fåglar som äro typiska för den engelska landsbygden och äro kända här även av dem, som ej alls äro intresserade av fåglar, och vilka alla förefalla att vara ganska sällsynta i Finland: *järnsparven*, *gårdsmygen*, *koltrasten* och *rödhakesångaren*. Jag såg *en* järnsparv och *en* gårdsmyg i Finland. Två gånger såg jag en koltrast i Brunnsparken, och jag såg ett par av dem på en annan plats. Rödhakesångaren såg jag mera ofta, men i England är han kanske vår vanligaste fågel, och på grund av hans tama vanor (han äter smulor på fönsterbrädet, medan man ser på honom) och de traditioner, som äro fästa vid honom, är han ofta den första fågel, som ett engelskt barn lär sig känna.

Jag har försökt påvisa skillnaden mellan de två ländernas fågel-fauna, men det finnes många, som äro vanliga i båda länderna. En naturvetenskapsman från Finland skulle alltid känna sig hemma-stadd i vårt land, där *bofinken* sjunger hela dagen i träden och *gulsparvens* läte höres från varje häck. I den tidiga sommaren ljuder här *lövsångarens* drillar oftare än skogens andra småfåglars toner, liksom i Finland.
